

Jana Ježková

OPII

La rencontre des chefs-d'oeuvres

Mezitím jsem také zbožňoval *Karetní věštbu*. Nadchl mě především její závěr: „Carmen, il est temps encore (Carmen! Ještě čas ti zbývá!¹)“. Skutečně povedený dramatický okamžik. Takových je v *Tosce* spousta. Zde Bizetovi nepopíratelně prokázali dobrou službu libretisté Meilhac a Halévy. Tvrdilo se o nich, že jsou strojení, a je pravda, že jejich slovní zásoba se dnes zdá zastaralá, nicméně myšlenka zůstává nezloinná. Zde i samotné repliky jsou působivé. „Ah laissez-moi te sauver, et me sauver avec toi... Laissez-moi te sauver, toi que j'adore... – Eh bien ! Frappe-moi donc ! Ou laissez-moi passer.... (Spas oba nás... ty toho, spásu má!... Zachraň nás, Carmen, již láska má tak vroucně vyzývá!... Chci tam! Zavraždi mě anebo pusť mě tam!)“ Zároveň v pozadí je slyšet zvuk koridy a fanfár, nesnesitelný triumf soupeře... Libretisté zde vytvořili překrásnou scénu, jejíž ekvivalenty najdeme v Büchnerově *Vojkovi*. „Tu demandes l'impossible / Carmen jamais n'a menti / Son âme reste impassible / Entre moi et toi, tout est fini... (To, co žádáš, nelze dát! / Cizí je mi lež a lest, / nic vůle mé nevyvrátí / vše mezi námi skončeno jest.)“ Dívčín hlas se potápí v hlubokých tónech a poté se vznáší ve výškách v pasáži, kterou tak skvěle zaspívala Maria Callas, jejíž barva hlasu se mezi hlubokými a vysokými tóny tak zvláště proměňovala. Hudba se zde mění v červenočernou, „španělskou“ i v její samotné struktuře, nehledě na španělské prvky, které do ní mohl přidat Bizet úmyslně. „Vous pouvez m'arrêter, c'est moi qui l'ai tuée, ô Carmen, ma Carmen adorée (Ha, již chopte se mne, mne, této ženy vraha! Ach! Carmen! Má Carmen, nad vše drahá!)“ V akordu druhé „Carmen“ není jen něco konečného v běžném a stereotypním slova smyslu, tedy perfektní kadence. Poslední takty získávají rys konečnosti, můžeme-li to tak říct, druhého stupně – konec úplně všeho, který „uzavírá život v osud“:

závažný posun smyslu jen P1, jinak správně pochopeno i formulováno, vhodný styl

správné použití již publikovaného zdroje

hezký překlad

¹ MÉRIMÉE, Prosper a Georges BIZET. *Carmen: opera o čtyřech jednáních*. V Praze: Fr. A. Urbánek, 1946. Překlad Eliška Krásnohorská.